

**TRATATIVELE PENTRU INCHEIEREA
CONVENȚIEI ROMÂNNO-RUSE
DIN 4/16 APRILIE 1877**

de prof. dr. VASILE MACIU

Revoluția română de la 1848 urmărea crearea unui stat român independent, care să întrunească toate ținuturile locuite în majoritate de români, dar ea a fost înăbușită prin intervenția armatelor contrarevoluționare otomane, țariste și habsburgice. Poporul român n-a renunțat însă la unirea și independența sa și a militat cu perseverență pentru realizarea lor, fără de împlinirea cărora era amenințat în însăși existența lui națională. Cei mai avansați dintre revoluționarii români, exilați în urma înăbușirii revoluției, au luptat în anii următori, împreună cu revoluționarii exilați ai altor popoare asupra, pentru eliberarea și independența țării lor printr-o nouă revoluție. Democratul revoluționar N. Bălcescu, în articolul său *Mersul revoluției în istoria românilor*, adevărat manifest, publicat în revista „România viitoare”, apărută în 1850 la Paris, își exprima convingerea că o nouă revoluție românească „va cere unitatea și libertatea națională”¹ și că ea va avea loc în cadrul unei noi revoluții europene².

O nouă revoluție europeană n-a mai izbucnit însă pentru că marea burghezie occidentală, înspăimântată de insurecția proletariatului parizian din iunie 1848, i s-a opus, iar încercările revoluționarilor români de a provoca în anii 1853—1854 o insurecție n-au reușit. Continuând totuși lupta pentru îndeplinirea programului revoluționar de la 1848, românii au înfăptuit în 1859 unirea Moldovei și Țării Românești, creînd astfel statul național român, a cărui deplină autonomie a fost recunoscută de cele șapte puteri garante, inclusiv de Imperiul otoman, căruia România continua să-i plătească tribut.

Pentru a se întruni într-un singur stat și a se dezvolta în condiții mai bune, poporul român avea totuși nevoie ca România să aibă o deplină independență și suveranitate, în care scop el căuta cu atenție crearea unor condiții externe favorabile, care să-i dea posibilitatea țării sale să se declare independentă. Câtă vreme însă cele trei imperii vecine — Imperiul otoman, Rusia și Austro-Ungaria — erau în raporturi pașnice, strînsă între atcelestea, România nu avea sorți să reușească a obține recunoașterea independenței pe care eventual și-ar fi proclamat-o. În iulie 1875 însă aceste raporturi pașnice au început a fi subminate de răscoala țăranilor din Hertșgovina și Bosnia, provinciile otomane din nord-vestul Peninsulei balcanice, întrucît răs-

¹ N. Bălcescu, *Mersul revoluției în istoria românilor*, în *Opere*, t. I, (partea I-a), București, 1940, p. 107.

² *Ibidem*.

coala redeschidea chestiunea orientală pe care Austro-Ungaria și Rusia aveau interese s-o agraveze pentru a putea astfel să-i ia Imperiului otoman unele provincii și a-i micșora dominația în Balcani.

Pe măsură ce răscoala din cele două provincii otomane se intensifica, guvernul țarist concentra trupe la granița sa de sud-vest, care era și granița României. Un război al Rusiei contra Imperiului otoman devenea astfel posibil, în care scop guvernul țarului pregătea terenul pentru a obține acordul guvernului român pentru trecerea trupelor sale prin teritoriul României. În noiembrie 1875, consulul rus la București, Ivan Zinoviev, a întrebat guvernul român asupra atitudinii sale în chestiunea orientală, dar guvernul conservator prezidat de Lascăr Catargiu s-a pronunțat pentru neutralitate³. În decembrie același an, generalul Iancu Ghica, agentul diplomatic român la Constantinopol, chemat la București pentru a raporta asupra desfășurării evenimentelor, a spus lui Carol I că ambasadorul Rusiei la Constantinopol, generalul conte N. Ignatiev, „i-a declarat că într-un eventual conflict cu Turcia, Rusia ar putea fi nevoită să ocupe România, ca garanție“⁴, considerînd, de bună seamă, România o simplă provincie otomană și uitînd că Rusia era una din puterile care garantau existența acesteia ca principat cu deplină autonomie și ale cărei granițe nu puteau fi încălcate fără acordul celor șapte puteri semnatare ale tratatului de la Paris din 1856, luat în colectiv. Îngrijorat de această intenție, Lascăr Catargiu, care gira și Ministerul Afacerilor Străine, a trimis la 4/16 ianuarie 1876 o notă agenților diplomatici ai României, pentru a fi arătată guvernelor puterilor garante, pe lângă care erau acreditați, spre a afla atitudinea lor față de eventuala acțiune a României. În nota menționată se afirma că aceasta nu face parte din Imperiul otoman și că, rămînînd neutră, ea se va opune cu armele pentru a-și face respectată neutralitatea și a împiedica pe eventualii beligeranți să pătrundă pe teritoriul ei⁵.

Rusia nu s-a decis însă în iarna și primăvara anului 1876 la război, conducătorii ei ferindu-se de a-l porni fără o înțelegere prealabilă cu Austro-Ungaria, care era sprijinită de Germania, ambele țări aliante ale Rusiei în cadrul Alianței celor trei împărați. Criza Imperiului otoman agravîndu-se în urma răscoalei bulgare din aprilie 1876 și a înlăturării sultanului Abdul-Aziz, chestiunea orientală s-a agravat și ea prin războiul pornit la 18/30 iunie 1876 de Serbia și Muntenegru contra Imperiului otoman. Cu două zile înainte, guvernul român, prin ministrul său al Afacerilor Străine, M. Kogălniceanu, revendicase independența *de facto* a României.

Ca urmare a agravării chestiunii orientale, țarul Alexandru II, însoțit de cancelarul său Gorceakov, s-a întilnit la 26 iunie/8 iulie 1876 la Reichstadt, în Boemia, cu împăratul Francisc Iosif însoțit de ministrul său de Externe, contele Andrăssy, unde s-a ajuns la înțelegerea verbală ca, în cazul prăbușirii Imperiului otoman, să se creeze un principat bulgar autonom, tributar sultanului, între Balcani și Dunăre, Rusia să ia sud-vestul Basarabiei, iar Austro-Ungaria să anexeze Hertegovina și Bosnia⁶.

³ Titu Malorescu, Discursuri parlamentare cu privire asupra dezvoltării politice a României sub domnia lui Carol I, vol. II (1876—1881), București, 1897, p. 20—21.

⁴ Memorii ale regelui Carol I al României (De un martor ocular), vol. VIII, București, (l.a.), p. 28.

⁵ Documente privind istoria României. Războiul pentru independență, vol. I (partea a II-a). Evenimentele militare și premergătoare anului 1877 (în continuare: Doc. Rdzb. Ind.), Editura Academiei, (București), 1954, p. 65—67.

⁶ Serge Gorlaïnov, Le Bosphores et les Dardanelles. Etude historique sur la question des Détroits. D'après la correspondance diplomatique déposée aux Archives de Saint-Petersbourg et à celles de l'Empire. Préface de M. Gabriel Hanautaux de l'Académie française, Paris, 1910, p. 313—314.

Imperiul otoman nu s-a prăbușit însă, iar armatele sale au învins pe cele ale Serbiei, din care cauză țarul Alexandru II s-a pregătit să pornească război contra lui, în care scop a convocat pe principalii săi colaboratori la Livadia în Crimeea spre a se sfătui cu ei în ce mod și pe ce cale să pornească lupta. Ofensiva rusă prin Caucaz era dificilă, așa încît nu-i rămînea Rusiei decît să atace pe turci trecînd armatele sale prin România, a cărei autonomie era însă garantată, cum s-a arătat mai sus, de cele șapte puteri semnatare ale tratatului de la Paris din 1856. Se adăuga și faptul că domnul țării, Carol I de Hohenzollern Sigmaringen, era înrudit cu împăratul Germaniei, Wilhelm de Hohenzollern, și că guvernul român ducea de cîțiva ani o politică de bună vecinătate cu Austro-Ungaria, țară care se opunea unei eventuale ocupări armate a României de armatele țariste. Trebuia deci ca țarul Alexandru II să obțină consimțămîntul guvernului român ca armatele sale să treacă prin teritoriul României.

Între timp, la 28 august 1876, împăratul Francisc Iosif, sosit la Sibiu, de bună seamă nu din întîmplare, a primit o delegație guvernamentală română în frunte cu Ion C. Brătianu, noul președinte al Consiliului de Miniștri al României, venit să-i facă o „vizită de curtoazie“. Era de fapt o punere în vedere că Austro-Ungaria se va opune ocupării armate a României, ceea ce guvernul țarist a înțeles. În consecință o delegație guvernamentală română, tot sub conducerea lui Ion C. Brătianu, a fost invitată să-i facă țarului Alexandru II o vizită la Livadia. Către sfîrșitul lunii septembrie, delegația a sosit la reședința țarului. Într-o primă întrevvedere, cancelarul Gorceakov a cerut lui Ion C. Brătianu să consimtă la trecerea armatelor ruse prin teritoriul României contra Imperiului otoman. Președintele Consiliului de Miniștri român s-a declarat de acord, cu condiția ca trecerea să se facă pe baza unui tratat bilateral, semnat de suveranii celor două state. Condiția pusă n-a fost acceptată de cancelarul Gorceakov, sub motivul că România nu era un stat independent. I s-a răspuns că fără semnarea unui tratat, România se va opune trecerii armatelor ruse prin teritoriul ei, la care cancelarul a amenințat că în acest caz armata română va fi zdrobită ; dar i s-a declarat că nu va fi convenabil pentru Rusia „care merge să libereze creștinătatea în Orient, să zdrobească pe primii creștini, pe care-i întîlnește în cale“⁷. Curînd însă cancelarul și-a revenit și, la despărțirea din această primă întîlnire, i-a strigat lui Ion C. Brătianu : „La urma urmelor, Domnule Brătianu, tot o să ne înțelegem“⁸. În timpul vizitei la Livadia, șeful delegației române a găsit prilejul de a arăta cuprinsul tratatului pe care-l pretindea, anume tratarea României ca stat independent și respectarea integrității ei teritoriale. În legătură cu această din urmă clauză, încă în prima întîlnire, el întrebases pe Gorceakov ce intenții are guvernul țarului privind sud-vestul Basarabiei, la care cancelarul rus i-a răspuns : „Mie nu-mi place să răspund, mie îmi place să fiu ghicit“. La a doua întîlnire, Ion C. Brătianu a reînnoit întrebarea, spunîndu-i totodată cancelarului : „Fiindcă îți place să fii ghicit, eu cred că te-am ghicit. Am ghicit că Dvs. aveți intenții rele cu privire la Basarabia“. De astă dată, Gorceakov a protestat : „Dar cum se poate ! Apoi Basarabia nu este consacrată prin tratate ? Și credeți că nu se vor respecta tratatele ?“⁹.

⁷ Ion C. Brătianu, *România și chestiunea Orientului. Reflexiuni, considerațiuni și amintiri, în culegerea de conierințe Războiul Neatîrnării, București, 1927, p. 88.*

⁸ *Ibidem.*

⁹ *Ibidem, p. 89.*

Audiența delegației la împăratul Alexandru II. a decurs fără a se face precizări politice. Peste puțin timp cei doi parteneri au avut o nouă convorbire (pregătită de generalul conte N. Ignatiev, ambasadorul Rusiei la Constantinopol), în care Gorceakov i-a spus șefului delegației române : „O să ne aranjăm“¹⁰.

Așa cum s-a remarcat, „n-a fost încheiat la Livadia niciun acord, scris sau verbal ; n-a fost decât un schimb de vederi preliminar, în care principiul unei convenții româno-ruse a fost pus și admis, pentru a reglementa trecerea trupelor ruse prin teritoriul unui stat suveran, care nu putea să se rezigneze a se vedea tratat ca provincie ocupată“¹¹. Dacă n-a fost la Livadia un acord scris sau o înțelegere verbală precisă, delegația guvernamentală română a plecat însă cu convingerea că s-a ajuns la înțelegerea ca trecerea armatelor ruse prin România să se facă pe baza unui tratat scris, cum a și hotărât peste câteva zile, la 4/16 octombrie, consiliul prezidat de țar¹².

Sarcina de a face să se încheie convenția a revenit generalului conte N. Ignatiev, care a trimis în acest scop la 15 noiembrie 1876 la București, incognito, pe consilierul său de ambasadă, contele A. I. Nelidov, cu o scrisoare către președintele Consiliului de miniștri al României, înștiințându-l că A. I. Nelidov era „însărcinat să negocieze un aranjament secret în vederea unei eventualități posibile“¹³. Ion C. Brătianu n-a acceptat scrisoarea lui N. Ignatiev decât ca o scrisoare de introducere și a cerut un act de depline puteri din partea guvernului rus. După câteva săptămâni de tratative duse în secret, proiectul de convenție a fost terminat, trebuia numai să primească „sanctiunea oficială“, dar nici cancelarul Gorceakov, nici președintele Consiliului de Miniștri român nu se grăbeau să ia măsurile convenite pentru eventualitatea războiului¹⁴. Ion C. Brătianu a declarat că va semna proiectul de convenție când delegația rusă va prezenta depline puteri, dar nici în ianuarie 1877 cancelarul Gorceakov nu ajunsese la decizia de a începe războiul.

Neavînd încă un tratat semnat de Rusia, România a continuat să ceară sprijinul puterilor garante spre a obține independența, dar Conferința din decembrie 1876—ianuarie 1877 de la Constantinopol a celor șapte puteri semnatare ale tratatului de la Paris din 1856, convocată spre a impune reforme administrative în ținuturile bulgărești, precum și în Bosnia și Herțegovina, n-a acceptat să ia în discuție și cererea României de a i se consacra statutul politic „printr-o garanție specială a neutralității sale perpetui“ și, în cazul unui război al unei puteri cu Poarta, să i se acorde „o garanție specială pentru respectarea drepturilor sale, a neutralității și integrității ei“¹⁵.

În urma respingerii de Poartă atât a propunerilor Conferinței de la Constantinopol, cât și a protocolului de la Londra din 19/31 martie 1877, Rusia s-a hotărât să pornească războiul contra Imperiului otoman, privit ca potrivnic reformelor cerute de provinciile răsculate, după ce încheiasse cu Austro-Ungaria o convenție de neutralitate pe baza înțelegerii verbale de la Reichstadt dintre împărații celor două state. Totodată guvernul rus a cerut

¹⁰ Ibidem, p. 88.

¹¹ G. I. Brătianu, *La Bessarabie. Droits nationaux et historiques*, București, 1943, p. 97.

¹² Dnevnic D. A. Miliutina, Moscova, 1949, p. 94.

¹³ A. I. Nelidov, *Souvenirs d'avant et d'après la guerre de 1877—1878*, în „Revue des deux mondes“, — LXXV année — sixième période, tome vingt septième, 2e livraison, 15 Mai 1915, vol. 4, p. 245.

¹⁴ Ibidem, p. 251—255.

¹⁵ Vasile Macu, *La Roumanie et la Conférence de Constantinople de Décembre 1876 — Janvier 1877*, în volumul *Mouvements nationaux et sociaux roumains au XIXème siècle*, Editions de l'Académie de la République Socialiste de Roumanie, Bucarest, 1971, p. 242.

României, așa cum se convenise, să semneze proiectul de convenție elaborat la București în noiembrie 1876. Redevenit ministru al Afacerilor Străine, M. Kogălniceanu a semnat împreună cu agentul diplomatic al Rusiei în România, baronul Dmitri Stuart, acest document de mare semnificație politică pentru țara sa.

Convenția „relativă la trecerea trupelor ruse prin România“ cuprinde patru articole, în afară de introducerea justificativă a conținutului ei și de celelalte elemente necesare oricărui act de asemenea natură. Art. I al ei prevede că guvernul României „asigură armatei ruse, care va fi chemată a merge în Turcia, libera trecere prin teritoriul României și tratamentul rezervat armatelor amice“. Se preciza, în continuare, că „Toate cheltuielile care ar putea fi ocazionate de trebuințele armatei ruse, de transportul ei, precum și pentru satisfacerea tuturor trebuințelor sale, cad naturalmente în sarcina guvernului imperial“. Art. II stipulează că guvernul „Împăratului tuturor Rusiilor se obligă a menține și a face a se respecta drepturile politice ale Statului Român, astfel cum rezultă din legile interioare existente, precum și a menține și a apăra integritatea actuală a României“. Art. III al Convenției prevede ca „Toate detaliurile relative la trecerea trupelor ruse, la relațiunile lor cu autoritățile locale, precum și toate învoielile cari ar trebui să fie luate pentru acest sfârșit, vor fi consemnate într-o convențiune specială, care va fi încheiată de delegații ambelor guverne, și ratificată în același timp, ca și cea de față, și va intra în vigoare de îndată“.

Ultimul art., IV, cuprinde obligația guvernului român de „a obține pentru Convențiunea de față“, precum și pentru cea menționată la art. precedent, „ratificarea cerută de legile române și a face imediat executorii stipulațiile cuprinse în ea“¹⁶.

Convenția specială cuprinde XXVI articole, referitoare la utilizarea de armatele ruse, în timpul trecerii lor prin România, a căilor ferate, a comunicațiilor fluviale, a drumurilor, poștelor și telegrafelor țării, a resurselor ei materiale „pentru necesitățile de aprovizionare, de furajuri și de transport“ în condițiunile stipulate în articolele II—XXVI. Se prevede (art. II) că relațiile „autorităților militare ruse cu autoritățile locale se vor face prin mijlocirea comisarilor speciali români“ numiți în acest scop. „Un comisar general român va fi delegat pe lângă comandantul cap al trupelor ruse pentru toată durata trecerii lor prin România“. Pentru folosirea căilor ferate, armatele imperiale vor fi asimilate celor române (art. VI), guvernul român obligându-se „pentru reducere de patruzeci la sută asupra tarifelor ordinare și se rezervă de a regula detaliurile acestei chestiuni printr-o înțelegere ulterioară cu companiile“ de căi ferate din țară. Șeful comunicațiilor ruse va putea cere (Art. XI) „executarea tuturor lucrărilor necesare pentru sporirea și securitatea mișcării atât pe linii cît și în gări, și materialul rulant, precum platforme, rampe, căi de garaj, îmbrânșamente auxiliare, gări provizorii, apropriațiuni de vagoane de mărfuri și trucuri pentru transportul oamenilor, cailor și materialului etc.“.

Se va stabili (art. XVIII) „la spatele armatei ruse o linie și puncturi de etape (étapes), exceptîndu-se orașul București, unde nu vor fi trupe ruse“. Bolnavii și răniții trupelor ruse (art. XIX) „vor fi tratați și îngrijiți în stabilimente sanitare organizate“ în acest scop „pe linia de comunicațiune și de

¹⁶ Doc. Răzb. Ind., vol. II (1 ianuarie 1877—9 mai 1877), Editura Academiei, (București), 1952, p. 111—112.

etape, oriunde comandantul rus va găsi indispensabil, afară de orașul București, și pe cât se va putea afară de centrurile mari de populațiune, exceptându-se spitaturile pentru răniți". Art. XXIII prevede că toate plățile ce vor fi efectuate „cu ocaziunea trecerii trupelor ruse prin România, atât guvernului princiar (român) cât și companiilor căilor ferate și particulare, vor fi calculate pe baza unității monetare române și franceze". Alte prevederi (art. XXIV, XXV și XXVI) se referă la dreptul guvernului rus de a importa în România și de a trece prin teritoriul ei în timpul războiului materialele necesare armatei sale, de a obține sprijinul guvernului român pentru „dovedirea și arestarea” culpabililor săi și pentru găsirea și rezolvarea cazurilor neprevăzute în convenția specială¹⁷.

Convenția din 4/16 aprilie 1877 și anexa sa, Convenția specială, au fost aprobate printr-o lege votată la 16/28 aprilie același an de Adunarea deputaților și la 17/29 aprilie de Senat. Legea a fost îndată sancționată de Carol I, în timp ce țarul Alexandru II a ratificat cele două convenții depunând pe ele sigiliul și semnătura sa.

Incheierea Convenției din 4/16 aprilie și a anexei sale era rezultatul tratativelor duse de guvernul român cu guvernul rus reprezentat mai întâi de consilierul ambasadei ruse din Constantinopol, A. I. Nelidov, venit în mod special la București, apoi de baronul Dmitri Stuart, agentul diplomatic al Rusiei în România. Convenția era un act bilateral între Imperiul rus și principatul României, al cărui drept de a încheia asemenea acte fusese recunoscut în 1875 de Austro-Ungaria prin semnarea unei Convenții comerciale, vamale și de navigație și în 1876 de însăși Rusia, tot prin semnarea unei Convenții comerciale, vamale și de navigație. Ea demonstra că România era un stat ajuns la deplina maturitate, gata a se proclama independent, căci încheierea ei a fost impusă guvernului țarist, convins să accepte prevederile cerute de România referitoare la respectarea integrității ei teritoriale. Deși semnarea acestui document diplomatic a fost privită cu neplăcere de unele din puterile garante, acestea au înțeles curînd că vor trebui să recunoască valabilitatea lui și, nu mult în urmă, independența României. Prin conținutul ei, Convenția româno-rusă din 4/16 aprilie impunea independența *de fapt* a statului român și respectarea integrității teritoriului său.

LES TRATATIVES POUR LA CONCLUSION DE LA CONVENTION ROUMAINE-RUSSE DU 4/16 AVRIL 1877

R é s u m é

La révolution roumaine de 1848 militait pour la création d'un État roumain indépendant, mais elle a été étouffée par l'intervention des armées contrerévolutionnaires ottomanes et tsaristes. Les Roumains ont formé quand même un État pleinement autonome, la Roumanie, par l'union en 1859 de la Moldavie et de la Valachie, État qui restait encore dépendant de l'Empire Ottoman. La réouverture de la question orientale en Juillet 1875

¹⁷ *Ibidem*, p. 113—121.

par la révolte des paysans herzégoviniens et bosniaques et en avril 1876 des Bulgares, a créé les conditions extérieures favorables à la conquête de l'indépendance de la Roumanie. Une de ces conditions était l'intention de la Russie de faire la guerre à la Turquie.

En novembre 1875, le consul russe à Bucarest, Ivan Zinoviev, a demandé au gouvernement roumain sur son attitude dans la question orientale, mais on lui a répondu que la Roumanie tient à rester neutre. Après un mois, l'Ambassadeur du tsar à Constantinople, N. Ignatiev, déclarait à l'agent diplomatique roumain auprès du gouvernement ottoman, Iancu Ghica, que „dans un éventuel conflit avec la Turquie, la Russie pourrait se voir contrainte d'occuper la Roumanie, comme garantie“, la considérant sûrement comme une simple province ottomane. La Russie ne s'est pas décidée vite, quand même, à commencer la guerre, avant de se mettre d'accord avec l'Autriche-Hongrie, surtout après que, le 18/30 Juin 1876, la Serbie et le Monténégro ont déclaré la guerre à l'Empire Ottoman. Le 26 Juin/8 Juillet, à Reichstadt, les souverains d'Autriche et de Russie, François Joseph et Alexandre II, ont arrivé à un accord verbal que dans le cas de l'effondrement de l'Empire Ottoman, qu'on crée une principauté bulgare autonome tributaire au Sultan, entre les Balcans et le Danube, la Russie prenne le sud-ouest de la Bessarabie (qui appartenait à la Roumanie), et l'Autriche-Hongrie annexe l'Herzégovine et la Bosnie.

Comme l'Empire Ottoman ne s'est pas effondré, le tsar Alexandre II a convoqué à Livadia, dans la péninsule de Crimée, en Septembre 1876, ses principaux conseillers pour prendre les mesures nécessaires au déclenchement de la guerre. Tant que l'autonomie de la Roumanie était garanti par les grandes puissances signataires du traité de Paris de 1856, les armées russes ne pouvaient pas traverser son territoire sans son accord préalable. Par conséquence, le tsar a invité le président du Conseil des Ministres de la Roumanie, Ion C. Brătianu, à Livadia, pour obtenir son consentement. A la fin de Septembre 1876 la délégation gouvernementale roumaine est arrivée à Livadia. Ion C. Brătianu a eu immédiatement une première entrevue avec le chancelier russe Gortchakov, qui lui a demandé a consentir que les armées russes traversent le territoire de la Roumanie vers l'Empire Ottoman. Ion C. Brătianu s'est déclaré d'accord, avec la condition que le passage soit fait sur la base d'un traité. Gortchakov a répondu qu'il n'accepte pas cette condition parce que la Roumanie n'était pas un État indépendant. Mais, comme le chef de la délégation roumaine ne se laissait pas convaincu, Gortchakov, à la fin de l'entrevue, lui a crié : „Pourtant, Monsieur Brătianu, nous nous entendrons quand même“. Après quelques jours le Conseil du tsar s'est décidé de conclure la Convention demandée par le gouvernement roumain. En novembre est arrivé à Bucarest incognito le Conseiller d'ambassade russe A. I. Nelidov, qui a élaboré avec Ion C. Brătianu le projet de la Convention, laquelle devait être signée quand la Russie aurait été décidée à commencer la guerre.

Après l'échec de la Conférence de Constantinople de Décembre 1876—Janvier 1877 et après le refus du gouvernement ottoman d'accepter le protocole de Londres, relatif aux réformes à introduire dans les provinces révoltées, le gouvernement russe s'est décidé à commencer la guerre et, par conséquence, a demandé au gouvernement roumain de signer le projet de Convention élaboré antérieurement.

Le 4/16 Avril 1877, M. Kogălniceanu, ministre des Affaires Etrangères de la Roumanie, et Dmitri Stuart, agent diplomatiques de la Russie à Bucarest, ont signé la Convention pour le passage des armées russes à travers le territoire de la Roumanie vers l'Empire Ottoman. Dans cette Convention la Roumanie s'engageait à assurer aux armées russes le libre passage à travers son territoire tandis que le gouvernement du tsar Alexandre II s'obligeait de maintenir et de faire respecter „les droits politiques de l'État Roumain, ainsi comme ils résultent des lois intérieures existantes, ainsi que le maintenir et de défendre l'intégrité actuel de la Roumanie“. On annexe une convention spéciale pour l'utilisation par les armées russes des chemins de fer roumains, des chaussées, des postes et télégraphes etc.